

Beatnikom je stále zima

Malé Karpaty – neďaleko Devínskej Kobyly – 16. august 1987 – nedeľa, ráno

Jednotvárne šumenie lesa mi už liezlo na nervy. Náhlý ranný dážď nás prekvapil. Stromy čosi rozprávali, šepkali. Prihovárali sa. Nerozumel som ani slovo. V hlave mi hučal kolotoč otázok a včerajšia borovička. Chodil som okolo vyhasnutého ohniska, utieral si vodu z očí a počúval. Z útržkov hmly sa zo všetkých strán ozývalo volanie chalanov.

„Lacikáááá!“

„Laaaa-ciii-kááááááá! Boha ti, kde siiiii?“

„Hééééj, ozvi sááááá!“

Nedávalo to zmysel. Nad ránom sa muselo niečo stať a padajúca opona dažďa sa to snažila zahaliť.

„Niektoby mal ísť pre pomoc,“ navrhol som. „Do Devínskej to je necelá hodina cesty, nemá zmysel, aby sme sa dole trepali všetci piati. Lacikove veci necháme tak ako sú, viac nezmoknú a aspoň nás esenbáci nebudú drbať, že sme s niečím manipulovali.“

Nikom sa dobrovoľne ísť nechcelo. Žandárom sme sa vždy vyhýbali. Vždy s nimi boli problémy.

Bol som rád, že sa prihlásil Mako. Hodil si cez plecia celtu a po chvíľke sa nám stratil z dohľadu. Hladný vietor sa ďalej prehánal dubovým lesom a pľul do tváre. Čupol som si pod strom, zapálil si marsku a cítil, ako vo mne drobnými nôžkami behá chlad.

A strach.

Bolo mi na grcanie.

Malé Karpaty – neďaleko Devínskej Kobyly - 16. august 1987 – nedeľa, krátko popoludní

„A prehľadajte to aj ďalej od miesta činu!“ úkoloval svojich dvoch podriadených skoro dvojmetrový príslušník ZNB. Jeho hlas sa presne hodil k jeho odpudivej rapavej tvári. Jednoducho príslušník.

„Aké miesto činu?“ nechápavo sa spýtal Drobec.

„Tak ty sa pýtaš aké miesto činu, ty smrad? Dnes nadržanom sa niekto pokúsil nelegálne prekročiť štátnu hranicu! Tak také miesto činu. A vy všetci piati ako tu stojíte ste podozriví z napomáhania k trestnej činnosti. A ak nič iné, tak k blokovej pokute za zakladanie ohňov mimo miest k tomu určených,“ podráždene zvyšoval hlas a neustále si uhládzal fúziska á la Schimanski. „Tak ešte raz a pomalšie,“ pokračoval a pritom sa ovieval prepotenou brigadírkou v snahe vyvolať pocit vánku. Bolo psie dusno. Po rannom daždi už ani pamiatka.

Drobec sa bezradne pozrel našim smerom, potom na žandára, a snažil sa čo najjednoduchšie sformulovať, čo sa stalo. „Jednoducho zmizol,“ zahlásil stručne a rozhodil rukami.

Brigádírka sa v ruke príslušníka zastavila uprostred pohybu a húsenica pod jeho nosom dostala zvláštny tik.

Už chýbala iba Morriconeho harmonika.

Sídliisko malého mesta – 26. júl 1985 – piatok, večer

Krčma uprostred sídliska. Niektoby so zmyslom pre humor ju nazval Ostrov. Pohostinstvo Ostrov a v ňom všetko živé z okolitých panelákov. Ohromná energia, ktorú vysielali miestni konzumenti, vytlačala záclony z okien. Čo je u nás v Bratislave Stará Sladovňa, to je pre toto panelákové mestečko Ostrov. Ostrov plný stroskotancov, pohrával som sa s asociáciami, popoťahoval z cigarety a nohou postrkoval batoh, to ako som sa v rade na pivo drobnými krokmi blížil k pultu. Krčmár ani nezatváral točky od piva a len pod prúdmi tečúceho žltého moku točil pollitrami ako ozrutný šaman v podivnom tranze. Nemal čas ani vydávať drobné spiátky, aby nespravil chybu vo svojej symfónii a nepochopiteľnej mágii rúk. Bolo dobré mať nachystanú presnú sumu.

„Ty si tiež beatník, všakže? Pre Ginsbergovo ucho, jasné že si!“ vytrhol ma z myšlienok chalanisko v zelenej bunde s prepáleným golierom, ktorý sa pri mne znenazdajky objavil a ťahal ma za rukáv

štrikovaného svetra. Na sekundu vo mne hrklo. Ale keď som videl jeho naivný úsmev a oči, ktorými kľučkoval priestorom, aby to všetko natlačil do svojej strapatej palice, iba som sa usmial.

„A vieš ako som na to prišiel, ha? Beatnikom je stále zima!“ rozosmial sa a významne zdvihol obočie.

„Ak si chceš prisadnúť, pre Ginsbergovo ucho, sme s kámošmi u tamtoho stolu,“ pichol prstom do cigaretového dymu smerom na druhú stranu obrovskej miestnosti pohostinstva.

Sral ma od prvej minúty. A najviac ten jeho originál US parker, ktorý mu bol o dve čísla väčší.

Za stolom sedeli chalani v mojom veku. Pred každým pivo a poldeci. O stenu poopierané batohy a jedna opuska. Ani som nemusel hádať komu patrí. Lacika niečo dopísal, papier preložil dvojmo a zakýval ním vo vzduchu.

„Minulý víkend,“ začal a papier vložil do vrecka, „sme si na osade odhlasovali, že Zuzana Michnová je československá bohyňa a nebyť posratých komunistov, tak je slávnejšia než Janis Joplin a Joan Baez dohromady. A tiež sme odhlasovali, že by bolo fajn, keby nám zaspievala na potlachu. Pre Ginsbergovo ucho, vieš si to predstaviť! Les by sa posral. A ja prvý!“ žiaril pri tej predstave. „No a tak jej píšem termíny, kedy by teda mohla prísť. Nemáš náhodou adresu na Zuzanu? Ta my chýba,“ uzavrel a prekotil do seba panáka borovičky.

Po záverečnej nás vyrazili a my sme tiahli prázdny ulicami a tichým polnočným lesom na ich osadné miesto. A do nedele sa túlili tribečskými kopcami. Tak som poznal tramskú osadu Woodey.

Lacika sa ma do nedele asi tridsať krát spýtal, či nepoznám v Bratislave niekoho, kto má adresu na Zuzanu.

„Pre Ginsbergovo ucho, veď Zuzana musí mať nejakú adresu, alebo aspoň telefónne číslo,“ opakoval do omrzenia.

A tak som poznal Laciku.

Ul. Februárového víťazstva "Februárka" Bratislava - KS ZNB - 18. august 1987 – utorok, podvečer

Za holým oknom kancelárie na piatom poschodí bolo vidieť iba špičku televíznej veže na Kamzíku. Žltnúci západ slnka vytváral v miestnosti tuberkulózne svetlo. Zástupca náčelníka Alexander Dudášek si povolil kravatu, dal ruky za hlavu a rozvalil sa v kresle. Spokojne zaklonil hlavu a zadíval sa na strop, po ktorom sa mihli tieň holubov z trhoviska Miletičova. Slastne mľaskol pri pohľade na spis.

„Zajtra vyjde v novinách krátky článok, že bol v Dunaji v katastri obce Bodíky nalezený utopený istý L.D., ktorý sa pravdepodobne pokúsil nelegálne prekročiť štátnu hranicu s Rakúskom. Menovaný pochádzal z rozvedenej rodiny, podieľal sa na protištátnej činnosti, bol členom nelegálneho tramského hnutia a tak ďalej a tak ďalej. Že sme ho strelili na čiare ako kanca, keď utekal za svojim posratým fotrom, ktorý kedysi emigroval do západného Nemecka, zostane akurát v tomto spise. Dobrá operatívna práca, súdruh!“ zachrochtal blahom. „Objekt ti plne dôveroval a postupoval presne podľa našich inštrukcií, ktoré si mu dal. Myslím, že infiltrácia sa podarila na výbornú. Len tak ďalej, súdruh, len tak ďalej. Tak česť práci a o mesiac čakám ďalšiu správu.“

Vec bola ukončená. Hotovo. Spis putoval do aktovky, aktovka do ruky zástupcu náčelníka Alexandra Dudášeka, ktorý vyšiel z miestnosti a zamieril k výťahom. Na špičke televíznej veže na Kamzíku sa rozblíkalo červavené svetlo.

Ul. Fedinova 33 Bratislava – 21. august 1987 – piatok, podvečer

Nepokoj letného sídliska. Rozpálený betón, podráždené havrany, spálené kosoštvorce trávy, prázdne detské ihrisko, nedopitá fľaša vodky na lavičke pri pieskovisku a mohutná šabľa na autobusovej zastávke Prokofievova. Výhľad z okna mi ponúkal všetky krásy Petržalky. Z druhého poschodia panelového domu som si o výhľade na hrebeň Malých Karpát mohol nechať iba zdať.

Článok vyšiel presne tak, ako vravel Dudášek. Strohá správa na piatej strane, holé fakty, žiadne emócie, žiadny dôvod klásť si otázky. Nieto sa ešte niekoho na niečo pýtať. Skoro mi ho prišlo ľúto. Chalan to nemal v hlave v poriadku, stále to jeho Ginsbergovo ucho, Ježišu, to bol cvok. Stále ho vidím v Ardove pred krčmou uprostred noci pod hviezdou oblohou. Stojí len tak v trenkách a okolo pasu si drží záchodové dvere, ktoré museli vysadiť z pántov, pretože sa v nich zasekol. Stavil sa, že

ako správny jaskyniar prelezie všetkým, kam vopchá hlavu a ruku. Dostal sa do polovice tela a zvädol. Ale viac ako prehra litra borovičky ho mrzelo, že nenašiel žiadnu jaskyňu, ktorú by mohol pomenovať Zuzana Michnová. Cvok.

Ale tak to chodí, ako napísal nejaký Vonnegut v knihe, čo Lacika nevrátil do knižnice, pretože tvrdil, že na jeho mesto je to moc dobrá kniha.

Dám si na teba pivo, Lacika.

Je načas zájsť zase na nejaký ostrov. Ostrov vydedencov, duší, ktoré sa chcú vzniesť a nemá ich kto postrčiť. Vychádzam do letného podvečera, na sebe parádneho US parkera, ktorý mi je o číslo väčší. Nič to, že má prepálený golier a vonku je stále dusno na vracanie. Beatnikom je vraj stále zima.

Aj mne.

Neoficiálnemu spolupracovníkovi s krycím menom Bítnik.

***Peter Jokl – Joko
(Zlatý Trapsavec 2025)***